

آزمـون ۸ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

ویژه پایه یازدهم

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم – مرحله ششم (۱۴۰۲/۱۱/۱۳)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

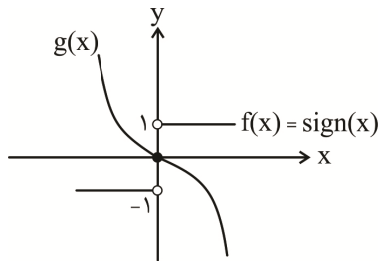
@sanjeshserv

کانال‌های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۱ درست است.

با شناخت نمودار توابع خاص و رسم آن متوجه می‌شویم فقط ۱ برخورد وجود دارد.

۲. گزینه ۴ درست است.

$$\left. \begin{aligned} 16 \geq 0 &\rightarrow f(16) = \sqrt{16} = 4 \\ -16 < 0 &\rightarrow f(-16) = \sqrt{-(-16)} = 4 \end{aligned} \right\} \rightarrow 4 + 4 = 8$$

۳. گزینه ۴ درست است.

$$f(1) = 100 \rightarrow f(3-2k) = 100$$

$$h(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ -1, & x < 0 \end{cases} \rightarrow h(\sqrt{2}) = 1$$

$$g(x) \rightarrow g(4-k) = 4-k$$

$$2h(\sqrt{2}) = f(3-2k) + g(4-k)$$

$$2(1) = 100 + 4 - k \rightarrow 2 = 104 - k \rightarrow k = 102 \Rightarrow g(102) = 102$$

۴. گزینه ۳ درست است.

$$f(x) = k$$

$$k = k^2 - 5k + 9 \rightarrow k^2 - 6k + 9 = 0$$

$$(k-3)^2 = 0 \rightarrow k = 3$$

$$\rightarrow f([x]) = 3$$

۵. گزینه ۳ درست است.

جملات الف، ب و ت طبق تعریف کتاب درست است.

در صفحه ۲۷ کتاب درسی و در تعریف تابع چندضابطه‌ای داریم:

نادرست پ: توابعی که در بخش‌های مختلف دامنه، ضابطه‌های مختلف دارند.

۶. گزینه ۳ درست است.

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \\ -1, & x < 0 \end{cases} \rightarrow \underbrace{\text{sign}([x]-1)}_{\text{باید صفر شود}} = 0$$

$$\rightarrow [x]-1 = 0 \rightarrow [x] = 1 \rightarrow 1 \leq x < 2$$

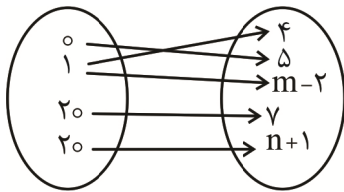
در گزینه‌ها تنها عددی که در این بازه وجود دارد، $\frac{3}{2}$ است.

۷. گزینه ۲ درست است.

برای آنکه f تابع باشد، باید انتهای دو فلشی که از (۱) خارج شده‌اند باهم برابر باشند:

$$m - 2 = 4 \rightarrow m = 6$$

اگر مقدار m را ۶ در نظر بگیریم خواهیم داشت:

پس از عدد ۲۰ هم دو فلش خارج شده پس انتهای این دو فلش هم باید برابر باشند:

$$n + 1 = 7 \rightarrow n = 6$$

$$\xrightarrow{\text{برد تابع}} \{4, 5, 7\}$$

۸. گزینه ۱ درست است.

$$f(1/5) = [3(1/5)] - 3[1/5] = \underbrace{[4/5]}_4 - 3\underbrace{[1/5]}_1 = 4 - 3 = 1$$

$$f(\sqrt{2}) = [3\sqrt{2}] - 3[\sqrt{2}] = [3(1/4)] - 3[1/4] = \underbrace{[4/2]}_4 - 3\underbrace{[1/4]}_1 = 4 - 3 = 1$$

$$\rightarrow f(1/5) + f(\sqrt{2}) = 1 + 1 = 2$$

۹. گزینه ۳ درست است.

$$f(x) = ||[5x]| - [3x]| \Rightarrow f(\frac{1}{2}) = |[\frac{5}{2}] - [3 \times \frac{1}{2}]| = |[\frac{5}{2}] - [\frac{3}{2}]| = 2 - 1 = 1$$

۱۰. گزینه ۱ درست است.

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases} \quad \text{یادآوری}$$

$$\text{sign}(x^2 - x - 2) = 0 \rightarrow x^2 - x - 2 = 0$$

$$\rightarrow (x - 2)(x + 1) = 0 \begin{cases} x - 2 = 0 \rightarrow x = 2 \\ x + 1 = 0 \rightarrow x = -1 \end{cases} \rightarrow 2 + (-1) = 1$$

۱۱. گزینه ۲ درست است.

گزاره الف درست است چون وقتی ضرب دو عبارت صفر است یا اولی صفر است یا دومی یا هر دو

گزاره ب درست است

گزاره پ نادرست است؛ زیرا $F \equiv (49 \text{ مربع کامل است}) \Leftrightarrow (3 \text{ عدد اول نیست})$

F

T

۱۲. گزینه ۲ درست است.

$$a = b, f = \{(2, a), (3, b)\}$$

گزینه ۱ درست است:

خروجی‌ها برابری پس تابع ثابت است

گزاره دو شرطی $P \Leftrightarrow q$

گزینه ۳ درست است:

$$\frac{\sqrt{5}}{2} \notin \mathbb{Z}$$

گزینه ۴ درست است:

۱۳. گزینه ۴ درست است.

روی نیمساز ربع اول و سوم بودن ← یعنی تابع همانی

$$2m + 1 = 3 - 2m \rightarrow 4m = 2 \rightarrow m = \frac{1}{2}$$

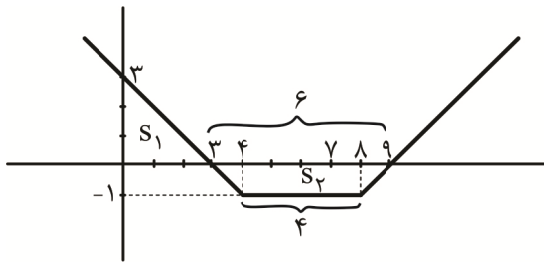
$$\text{sign}(m) = \text{sign}\left(\frac{1}{2}\right) = +1$$

$$\left[\frac{14m}{3} \right] = \left[\frac{7}{3} \right] = \left[\frac{7}{3} \right] = [2, \sim] = 2$$

$$\rightarrow \frac{-\text{sign}(m)}{\left[\frac{14m}{3} \right]} = \frac{-1}{2}$$

۱۴. گزینه ۳ درست است.

ابتدا نمودار تابع را رسم می‌کنیم:

$$\begin{cases} -x + 3 & x \leq 4 \\ -1 & 4 < x < 8 \\ x - 9 & x \geq 8 \end{cases} \quad \begin{array}{c|cc} x & 0 & 4 & 3 \\ \hline y & 3 & -1 & 0 \end{array} \quad \begin{array}{c|cc} x & 8 & 9 \\ \hline y & -1 & 0 \end{array}$$

$$S_1 = \frac{\text{ارتفاع} \times \text{قاعده}}{2} = \frac{3 \times 3}{2} = \frac{9}{2}$$

$$S_2 = \frac{(\text{قاعده کوچک} + \text{قاعده بزرگ}) \times \text{ارتفاع}}{2} = \frac{(4 + 6) \times 1}{2} = 5$$

$$S_{\text{کل}} = S_1 + S_2 = \frac{9}{2} + 5 = \frac{19}{2}$$

۱۵. گزینه ۳ درست است.

در تابع همانی ورودی و خروجی برابر است. در تابع f یکی از ورودی‌ها ۳ است؛ پس خروجی آن هم باید ۳ باشد:

$$\frac{a}{x-4} = 3 \xrightarrow[\text{ورودی}]{x=3} \frac{a}{3-4} = 3 \rightarrow a = -3$$

برای ضابطه دوم داریم مطابق تعریف تابع همانی $f(x) = x$

$$\frac{bx^2 + c}{x} = x \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} bx^2 + c = x^2 \rightarrow \begin{cases} b = 1 \\ c = 0 \end{cases}$$

$$a + b + c = -3 + 1 + 0 = -2$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۲ درست است.
با برچیده شدن بساط حکومت آخرین خلیفه عباسی، المعتصم بالله، زبان رسمی و رایج عربی از رواج افتاد و توجه به زبان فارسی که زبان توده مردم بود، رونق بیشتری گرفت. (ص ۱۲ و ۱۳)
۱۷. گزینه ۱ درست است.
هر دو عبارت‌های (پ، ت) از ویژگی‌های زبانی نثر سبک عراقی است. (ص ۳۶ و ۳۹)
۱۸. گزینه ۴ درست است.
در گزینه پاسخ، ویژگی فکری نثر سبک عراقی مطرح شده است. (ص ۳۹)
۱۹. گزینه ۱ درست است.
اصلاح عبارت نادرست:
شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبه ذهنی و تخیلی یافته است. (ص ۵۸)
۲۰. گزینه ۳ درست است.
هریک از ویژگی‌های سبکی به ترتیب مربوط هستند به:
الف) بیدل دهلوی (قرن یازدهم)، ب) وحشی بافقی (قرن دهم)، پ) بابا فغانی شیرازی (قرن دهم)، ت) کلیم کاشانی (قرن یازدهم). (ص ۶۰، ۶۱)
۲۱. گزینه ۲ درست است.
اصلاح گزینه پاسخ:
رقبایی چون شاهان عثمانی و هندی (و نیز عواملی دیگر) باعث شده بود که به‌طور کلی شعر و شاعری و معماری و انواع هنر، مورد توجه ایشان قرار گیرد. (ص ۵۹، ۶۰)
۲۲. گزینه ۳ درست است.
اصلاح گزینه پاسخ:
شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند. (ص ۶۰، ۶۱)
۲۳. گزینه ۴ درست است.
خلاق المعانی ثانی لقب کلیم کاشانی، به سبب به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان است. (ص ۶۱)
۲۴. گزینه ۲ درست است.
آسا و فام ادات تشبیه هستند.
در گزینه ۱ چون، حرف ربط است در معنای هنگامی که؛ چون را در این معنا نباید با ادات تشبیه اشتباه گرفت.
در گزینه ۳ گویی ادات تشبیه نیست و قیدی است در معنای انگار.
در گزینه ۴ دو واژه «به کردار» را نباید با «به کردار» که یک واژه، یک حرف اضافه و ادات تشبیه است اشتباه گرفت.
ادات تشبیه را می‌توان به این اشکال دسته‌بندی کرد:
برخی حرف اضافه‌های ساده و مرکب: مثل (مثال)، مانند (همانند، به مانند)، چون^۱ (چو، همچو، همچون، چنان، چونان)، شبیه (شبه)، عین، به سان (برسان)، به کردار، به رفتار، به هیئت، به گونه‌ی، به شکل، به صورت، به منزله‌ی، به حکم، به صفت، به رنگ و ...
برخی قیدها: انگار (انگاری)، پنداری، گویی (گفتی، گویا، گویا)
برخی تکواژهای اشتقاقی (پسوندها): آسا (سا، سان)، دیس، رنگ، سار، صفت، فام، فش (وش)، گون (گونه)، مان، وار (واره)، وند.
افعال از مصدر مانستن.

۲۵. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۲ تنها تشبیه بلیغ به کار رفته است: دشت محبت تشبیه بلیغ اضافی ست و خار، گل و ریحان است تشبیه بلیغ اسنادی.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱- خط (دستخط) محبوب را مانند نقش و نگار دانسته است: تشبیه بلیغ. دستخط محبوب گویی خط (موی نورسته بر صورت) دلستان و یار می‌داند. توجه: همانطور که گفتیم، گویی ادات تشبیه است. گاه برخی قیده‌ها مانند: گفتی، انگار، گویی و ... ادات تشبیه می‌شوند.

۳- پری رخ تشبیه بلیغ درون واژه‌ای ست و یار پری رخ را چو نیلوفر و مهر (خورشید) دانسته است که تشبیه گسترده محسوب می‌شود.

۴- تشبیه فشرده: برف به لاله. تشبیه گسترده: لاله چون شنگرف - برف چون سیماب یادآوری: هرگاه علاوه بر مشبه و مشبه‌به، ادات تشبیه یا وجه‌شبه ذکر شوند، تشبیه از بلیغ به حالت گسترده در خواهد آمد.

۲۶. گزینه ۳ درست است.

در ت، قلم مجاز از بیان؛ در ث خاک مجاز از سرزمین و در ج حرف مجاز از سخن است.

۲۷. گزینه ۱ درست است.

مجازها: گونه زرد مجاز از پوست و چهره‌ی زرد است. چشم تنگدلان نیز مجاز از نگاه و بینش و منظر تنگدلان است. تشبیه‌ها: ۱- غم عشق به سمند (اسب) ۲- ملامت به گرد ۳- یار (گلبن خندان) به سرو؛ به این نوع تشبیه، مرجح یا تفضیلی می‌گویند. ۴- عالم به چشم سوزن

توجه: در آزمون‌های سراسری مجاز به علاقه شباهت را مجاز نمی‌دانند و آن را استعاره مصرحه می‌گیرند. مگر این که خود صورت سوال تصریح کند که مجاز به علاقه شباهت بیابید.

۲۸. گزینه ۳ درست است.

در این گزینه یک تشبیه به کار رفته و خبری از مهم‌ترین نوع مجاز یعنی مجاز با علاقه شباهت (استعاره مصرحه) نیست: کام و خوشبختی به گنجینه تشبیه شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ - مجاز: آن دو هندو مجاز از دو زلف یار هستند. آفتاب نیز مجاز از صورت است. تشبیه: آن دو هندو همچو دزدان هستند.

۲ - مجاز: سنبل مجاز از گیسو است. تشبیه: عارض به لاله‌زار

۴ - مجاز: شکر مجاز از بوسه است. تشبیه: جان سعدی به طوطیان - لب به یاقوت

۲۹. گزینه ۴ درست است.

تشبیه: روی به آیه والشمس - موی به سوره‌ی واللیل (به این نوع تشبیه ملفوف گفته می‌شود). جناس: موی و روی. مجاز: آیه والشمس مجاز از آیه والشمس وضحاها است. (اگر بخش کوچکی از یک آیه را به جای آن آیه بگوییم، مجاز است). سوره والشمس مجاز از سوره الشمس است. (اگر بخش کوچکی از یک سوره را نیز به جای آن سوره بگوییم، مجاز است). روی و موی مجاز از تمام زیبایی‌های ظاهری محبوب هستند.

بررسی سایر آرایه‌ها:

جناس ناهمسان: روی و موی / واج‌آرایی: مصوت بلند و / موازنه: ندارد (حذف گزینه ۱)

تناسب: موی و روی / تضاد: واللیل و والشمس / ترصیع: ندارد (حذف گزینه ۲)

واژه‌آرایی و سجع و جناس همسان ندارد (حذف گزینه ۳)

۳۰. گزینه ۴ درست است.

در این بیت جناس نداریم. توجه داشته باشید که زور و گور را نباید اینجا با هم جناس گرفت چراکه این دو تکواژ بخشی از واژه مرکب هستند: پیل‌زور و گور‌گرد. یعنی کسی که زورش مثل پیل و چرخ زدنش مثل گور است. ما نمی‌توانیم یک کلمه مرکب را از وسط به دو نیم کنیم و بخشی از آن واژه را با نیم دیگر یک کلمه جناس بگیریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ - بیت مجاز ندارد. تشبیه‌های موجود در این بیت درون واژه‌ای هستند و نه بلیغ اضافی!

۲ - وزن شعر فاعلاتن فاعلاتن فاعلن است. پس از تقطیع هر دو مصراع به این نکته دست می‌یابید. تقطیع مصراع اول، بدون در نظر گرفتن مصراع دوم شما را به اشتباه می‌انداخت. یاد بگیرید همیشه هر دو مصراع را از نظر وزنی بررسی کنید.

ش	ر	گ	ا	م	پ	ل	ز	و	ر	گ	پ	و	ی	گ	و	ر	گ
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	U
ب	ب	ر	د	و	ا	ه	و	ر	و	ب	ا	ه	ع	ف	ر	ن	گ
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	U

۳ - سبک شعر خراسانی است. تشبیه حسی مهم‌ترین آرایه سبک خراسانی است.

۳۱. گزینه ۴ درست است.

بیت گزینه ۴ دارای دوازده پایه آوایی است.

تقطیع هجایی، گزینه‌ها به ترتیب:

خط عروضی مصرع	ن شی نی	ب ر* من	د می هو	ش مز* سر	ر با بی
۱	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U
خط عروضی مصرع	چ بر خی	زی* یز* پی	ش من فر	ق تت خون	ک ند دل
۲	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U
نشانه‌های هجایی	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن
وزن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

خط عروضی مصرع	در پر د از	نا را س تی	سا ز* م خا	لف می ز نی
۱	__ U	__ U	__ U	__ U
خط عروضی مصرع	بن وا ز با	ری نو ب تی	چن می ز نی	اص حا ب را
۲	__ U	__ U	__ U	__ U
نشانه‌های هجایی	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن
وزن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن

خط عروضی مصرع	مُش* ک بر بر	گ س من بی	خ ت یع نی	ش ب قد رست**
۱	__ U U	__ U U	__ U U	__ U U
خط عروضی مصرع	زل* ف شب رن	گ ب هم بر	ز د یع نی	ش ب تا رست**
۲	__ U U	__ U U	__ U U	__ U U
نشانه‌های هجایی	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن

خط عروضی	ن شد نر	م زین گر	ی ها ی*	پ یا پی	ز می ن*	د لش
۱	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U
خط عروضی	ه ما نا	ز سن گا*	ف ری دن	د آن دل	و زان* سخ	ت تر
۲	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U
نشانه‌های هجایی	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن
وزن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

۳۲. گزینه ۲ درست است.

با خوانش درست شعر می‌توان به درنگ منظمی که بعد از هر دسته از هجاها وجود دارد دست یافت. (درس ۲، ص ۲۱)

۳۳. گزینه ۴ درست است.

تقطیع هجایی هر واژه:

تو رفتی	پرسه زنان	نوبهاران	اتفاقا
تُ ر ف تِی	پَر سِ زَ نان	نُوبَ هارَ ان	اِت تِ فاقن
__ U __	_ U U _	__ U _	__ U _
فعولن	مفتعلن	فاعلاتن	فاعلاتن

۳۴. گزینه ۳ درست است.

چرا که نسبت به وزن داده شده در مقابل آن، یک رکن کمتر دارد.

تقطیع ابیات:

خط عروضی مصرع ۱	ز و ص ل ت	م ه * من	ج گر خس	ت گان را	چ حاصل
نشانه‌های هجایی	__ U	__ U	__ U	__ U	__ U
وزن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

خط عروضی مصرع ۱	ب ی کی جا	م ت ن * بُر	ه ن ای پو	شان
نشانه‌های هجایی	__ U U	__ U U	__ U U	__
وزن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فع

توجه: برهنه واژه‌ای دوتلفظی است. به ضرورت وزن گاه شکل دیگری از تلفظ یک واژه در نظر گرفته می‌شود.

خط عروضی مصرع ۱	می کن ن ظر	در کار کا	رف * تا دای
نشانه‌های هجایی	_ U __	_ U __	_ U __
وزن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن

خط عروضی مصرع ۱	ا سا س * طی	ن ت * آ دم	ز خا ک * رو	ح بخ شایش
نشانه‌های هجایی	__ _ U	__ _ U	__ _ U	__ _ U
وزن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

۳۵. گزینه ۴ درست است.

وزن هریک از ابیات به ترتیب عبارت است از:

مفاعیلن ۲ × فعولن * مفاعیلن ۴ × فعلاتن ۲ × فعولن * فاعلاتن ۴ × مفعول مفاعیلن مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل

توجه: مورد آخر از جمله اوزان ناهمسان است. (ص ۶۴)

۳۶. گزینه ۱ درست است.

خط عروضی مصرع ۱	پ د ر * نی	ک د ل * مُش	ف ق * با نی	ک پ سَر
نشانه‌های هجایی	__ U U	__ U U	__ U U	_ U U
وزن	فعلاتن	فعلاتن	فعلاتن	فعولن

—

خط عروضی مصراع ۱	فه م کن گر	موم نی فض	ل ا می رل	موم نین
نشانه‌های هجایی	_ U _	_ _ U _	_ _ U _	_ U _
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

خط عروضی مصراع ۱	شدم ه تا	بان من	روی ت در	چرخ حُسن
نشانه‌های هجایی	_ U U _	_ _ U _	_ U U _	_ U _
وزن	مفتعلن	فاعلن	مفتعلن	فاعلن

خط عروضی مصراع ۱	آن چ ب غف	لت گ دشت	عم ر ن خان	دم
نشانه‌های هجایی	_ U U _	U _ U _	_ U U _	_
وزن	مفتعلن	فاعلات	مفتعلن	فع

خط عروضی مصراع ۱	شه ر ب دی	وان س ری	در س ر هر	ماه ش دم
نشانه‌های هجایی	_ U U _	_ U U _	_ U U _	_ U U _
وزن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن	مفتعلن

خط عروضی مصراع ۱	خُنْ کان می	رک او را	چُتْ خُر ری	ست ا سیر*
نشانه‌های هجایی	_ _ U U	_ _ U U	_ _ U U	_ U U
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فعلن

۳۷. گزینه ۱ درست است.

تشبیه‌های فشرده اسنادی: تو به ملک / تو به چشمه نور / تو به پری / تو به لعبت حور
تشبیه گسترده تفضیلی: تو به گلبن گل سوری (وجه شبه: زیبایی)
بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ - نوری و حوری جناس دارند. سومین پایه آوایی آن «پری یا لح» است. (حذف گزینه ۲)

۳ - لحن بیت تغزلی بوده و وزن آن همسان است. (حذف گزینه ۳)

۴ - هر مصراع از چهار پایه آوایی تشکیل شده است. و یک بیت جمعاً هشت پایه آوایی دارد. (حذف گزینه ۴)
توجه: تفاوت مصراع و بیت را یاد بگیرید!

۳۸. گزینه ۱ درست است.

مفهوم هریک از گزینه‌های دیگر عبارت است از:

(۲) کرم و سخاوت نسبت به عاشق

(۳) مهرورزی با عاشق

(۴) پیمان‌شکنی با عاشق (سؤال ترکیبی)

۳۹. گزینه ۴ درست است.

در بیت سؤال، قدرت آه مظلوم تذکر داده شده است و افراد از عواقب جانسوز آه مظلوم برحذر شده‌اند. همان‌طور که در گزینه پاسخ ناله سحرگامی عاشق سبب سردرد مرغ سحرخوان می‌شود.
مفهوم گزینه‌های دیگر:

(۱) بیان سوز درد فراق و تقاضای وصال

(۲) وصف‌ناپذیری درد جدایی و فراق

(۳) پژمردن دل در فراق (سؤال ترکیبی)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

تصویر بیت سؤال و گزینه پاسخ، فرا رسیدن شب از پی روز (تبدیل شدن روز به شبی تیره و سیاه) است.
تصویر ابیات دیگر به ترتیب عبارت است از:
(۱) گاهی ماه نقره فام و گاه خورشید طلایی در آسمان می درخشد.
(۲) تصویر روز و شب.
(۴) فرا رسیدن صبح. (سؤال ترکیبی)

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱. گزینه ۳ درست است.

روشنگری		
پیامد	ویژگی	دوره زمانی
دئیسم	عقل‌گرایی، نفی وحی	قرون ۱۷ و ۱۸
دانش ابزاری	حس‌گرایی، نفی عقل و وحی	قرون ۱۹ و ۲۰

(درس ۵، ص ۴۳)

۴۲. گزینه ۴ درست است.

- برتری جایگاه بازرگانان به زمین‌داری ← پیوند قدرت با تجارت، سرمایه و صنعت (مرحله دوم)
- استفاده از تبلیغ مسیحیت برای گسترش جهانی قدرت خود ← به خدمت گرفتن مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری (مرحله سوم)
- حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) ← پیدایش قدرت‌های سیاسی سکولار (مرحله اول)
(درس ۷، ص ۵۷ و ۵۸)

۴۳. گزینه ۲ درست است.

حقوق فطری الهی انسان، ابعاد و نیازهای معنوی و دنیوی انسان را مورد توجه قرار می‌داد و با دو ابزار وحی و عقل شناخته می‌شد. (درس ۶، ص ۵۱ و ۵۲)

۴۴. گزینه ۱ درست است.

- در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و به تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان بازگشت.
- گسترش فلسفه‌های روشنگری سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن گسترش می‌داد.
- در سطح اندیشه مسیحیت آمیخته با رویکردهای اساطیری شد و با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دورماند.
(درس ۶، ص ۴۷ و ۴۹)

۴۵. گزینه ۴ درست است.

- در گذشته فرهنگ‌های مختلف می‌توانستند از مرزهای جغرافیایی خود از طریق روابط تجاری یا گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی عبور کنند.
- هنگامی که یک فرهنگ در سطح جهانی غالب باشد به میزانی که آن فرهنگ، ویژگی‌های مطلوب یک فرهنگ جهانی را داشته باشد، جامعه جهانی از انسجام برخوردار خواهد بود.
- نشر و گسترش اسلام متکی بر قدرت سیاسی و نظامی آن نبود بلکه مرهون قوت و قدرت فرهنگی آن بود.
(درس ۷، ص ۵۵ و ۵۶)

۴۶. گزینه ۱ درست است.

مارکسیسم ← انقلاب طبقاتی تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری
اومانیزم ← اصالت انسان دنیوی و این جهانی

سکولاریسم آشکار ← انکار آشکار و صریح ابعاد غیرمادی هستی در جهان ناسیونالیسم ← تعلق به ملت، سرزمین، زبان، نژاد و قوم

۴۷. گزینه ۱ درست است.

توضیح عبارت نادرست:

استبداد قومی پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه ۲ و ۳ هر دو عبارت درست هستند.

در گزینه ۴ هر دو عبارت نادرست هستند. (درس ۳ و ۴، ص ۲۵ و ۳۱)

۴۸. گزینه ۳ درست است.

- هر کدام از ما دانسته‌ها، تجربیات و خلقیات ویژه‌ای داریم که افراد دیگر با ما در آن‌ها شریک نیستند. و این مربوط به جهان ذهنی و فردی است. پیرشدن جمعیت مسئله امروز بشر است و جوامع برای پاسخگویی به آن چاره‌اندیشی می‌کنند. عقلانیت سطح دوم برای پاسخگویی فرهنگ به پرسش‌ها و نیازهای متغیر و متفاوت است. فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد همان فرهنگ حق است. - فرهنگی که از نیازهای ابدی و معنوی بشر چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. (درس ۱ و ۲، ص ۴ و ۱۳ و ۱۵ و ۱۶)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

- لیبرالیسم اولیه به حمایت از فقرا غافل نبود و پیامدهایی داشت همچون؛ درهم ریختن روابط ارباب رعیتی، رها کردن کشاورزان از بردگی بهره‌کشی سرمایه‌داران از کارگران - حاکمیت لیبرالیسم اقتصادی موجب آن شد که دولتمردان انگلیسی از جمله لرد جان راسل، پدر بزرگ برتراند راسل فیلسوف مشهور، از هر اقدامی برای مقابله با قحطی ایرلند خودداری کنند. - لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. بدین ترتیب، نخستین چالش که چالش فقر و غناست، در کشورهای غربی شکل گرفت. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۶ و ۷۸)

۵۰. گزینه ۱ درست است.

مالتوس جمعیت‌شناس انگلیسی از مالکیت خصوصی دفاع می‌کرد. ریکاردو رفاه کارگر را موجب پیدایش مشکلات بعدی می‌دانست. مارکس به نقد لیبرالیسم می‌پرداخت. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۷ - ۷۹ - ۸۰ - ۸۱)

۵۱. گزینه ۴ درست است.

نکاتی درباره چند مفهوم:

- لیبرالیسم: رویکردی اقتصادی براساس آزادی اقتصاد و آزادی فعالیت صاحبان سرمایه است. - مارکسیسم: دیدگاه‌های پایبند به اندیشه‌های سیاسی مارکس را مارکسیسم می‌گویند. - سوسیالیسم: مارکس، سوسیالیسم را مرحله انتقالی برای رسیدن به کمونیسم می‌دانست. - کمونیسم: رویکردی جامعه‌گرا دارد و جامعه آرمانی مارکس است. - آیزایا برلین و کارل مارکس هر دو در نقد لیبرالیسم اولیه نظراتی را بیان کردند. - جان راسل، توماس مالتوس، دیوید ریکاردو: طرفداران رویکرد سرمایه‌داری و لیبرالیسم اولیه - آیزایا برلین: از آزادی مثبت و منفی سخن می‌گوید. - بلوک شرق و غرب هر دو به فرهنگ واحدی تعلق داشتند و دارای رویکردی سکولار بودند. - بلوک شرق و غرب:

اشتراک: فرهنگ واحد (سکولار)
افتراق: سیاست، اقتصاد و جغرافیای متفاوت

۵۲. لیبرالیسم اولیه، آزادی و به خصوص آزادی اقتصادی را شعار خود قرار داد؛ در حالی که جوامع سوسیالیستی، با انتقاد از لیبرالیسم اولیه، عدالت اجتماعی و توزیع مناسب ثروت را شعار خود قرار می دادند. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۷۷ تا ۸۱) **گزینه ۱ درست است.**

۵۳. - رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود. (د - درس ۹ - فصل ۳ - ص ۸۱)
- شعار جوامع سوسیالیستی عدالت اجتماعی بود اما لیبرالیسم همچنین شعاری نداشت. (ن - درس ۹ - فصل ۳ - ص ۸۱)
- جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را مدیریت می کند. (د - درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۰)
- در گذشته، جوامع از طریق تجارت، مهاجرت، جنگ و غیره با یکدیگر مواجهه داشته اند. (ن - درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۰) **گزینه ۲ درست است.**

۵۴. - ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می شوند که فرهنگ های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند.
- لیبرالیسم اولیه موانع پیشین مانند غیرقابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت.
- در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت، بلکه بر مدار قدرت سازمان می یافت. (درس ۸ و ۹ - فصل ۲ و ۳ - ص ۷۶ - ۷۱ - ۷۰ - ۸۰) **گزینه ۴ درست است.**

۵۵. دو قطب شرق و غرب با اینکه از نظر سیاسی، اقتصادی و جغرافیایی در دو بخش متمایز و جدا قرار می گرفتند، به فرهنگ واحدی تعلق داشتند؛ یعنی هر دو بلوک درون فرهنگ سکولار غرب قرار داشتند؛ بنابراین چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش هایی بود که در درون یک فرهنگ و تمدن پدید می آید نه از نوع چالش هایی که بین فرهنگ های مختلف شکل می گیرد. بررسی سایر گزینه ها:

(۱) مخالفان سرمایه داری بعد از انقلاب فرانسه جریان چپ نام گرفتند.
(۲) مخالفان و طرفداران سرمایه داری طی قرن بیستم بلوک شرق و غرب را تشکیل دادند.
(۳) چالش بلوک شرق و غرب چالشی منطقه ای نبود بلکه چالشی جهانی بود. (درس ۹ - فصل ۳ - ص ۸۰ و ۸۱) **گزینه ۴ درست است.**

۵۶. لیبرالیسم اولیه بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت، به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود.
- در جوامع سوسیالیستی، به بهانه عدالت اقتصادی، نه تنها آزادی معنوی، بلکه آزادی دنیوی افراد نیز از بین رفت.
- امپراطوری فرهنگی تازه ای تأسیس شده که کشورهای کمتر توسعه یافته در برابر آن آسیب پذیرتراند؛ زیرا منابع و امکانات لازم برای حفظ استقلال فرهنگی خود را ندارند. (درس ۸ و ۹ - فصل ۳ - ص ۷۶ - ۷۸ - ۷۰)

تاریخ (۲)

۵۷. **گزینه ۳ درست است.**

تقدم و تأخر زمانی رویدادها:

(ت) حمله سلطان محمود به ری و تصرف آن ۴۲۰ ق.
(پ) تصرف نیشابور توسط طغرل سلجوقی و برگزیدن این شهر به عنوان مرکز حکومت ۴۲۹ ق.
(ب) نبرد سرنوشت ساز دندانقان ۴۳۱ ق.
(الف) نبرد ملازگرد و شکست روم شرقی ۴۶۳ ق. (تاریخ یازدهم - درس ۱۰، ص ۱۰۱ و ۱۰۲ و ۱۰۳)

۵۸. **گزینه ۲ درست است.**

توضیح گزینه های نادرست:

(۱) جرج سارتن پدر تاریخ علم رازی را بزرگ ترین پزشک اسلام و قرون وسطا می داند.
(۳) ابن سینا برجسته ترین فیلسوف ایران و اسلام است.
(۴) ابوریحان بیرونی به زبان فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود. (تاریخ یازدهم - درس ۹، ص ۹۷ و ۹۸)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

سلسله‌های ایرانی مسلمان:

خاستگاه اجتماعی و جغرافیایی: سلسله‌های طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند. در واقع این دو سلسله را دودمان‌های زمین‌دار پایه‌گذاری کردند. شیوه کسب قدرت: بنیانگذاران آن‌ها، با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.

روابط با خلافت عباسی: امیران سلسله‌های طاهری و سامانی عموماً نسبت به خلفای بنی‌عباس اظهار اطاعت ظاهری می‌کردند. (تاریخ یازدهم - درس ۹، ص ۹۰ و ۹۱ و ۹۲)

۵۹. گزینه ۱ درست است.

با رشد شهرها، تأسیس و توسعه مراکز آموزشی و نفوذ روزافزون دیوان‌سالاران ایرانی در دستگاه اداری حکومت سلجوقی و جذب شعرا و نویسندگان به دربارهای مختلف، فرصت مناسب برای توسعه هرچه بیشتر زبان و ادبیات فارسی فراهم آمد.

(تاریخ یازدهم - درس ۱۰، ص ۱۱۰)

۶۰. گزینه ۴ درست است.

الف) فرمانروایان غزنوی به‌خوبی دریافته بودند که برای اداره قلمرو روبه‌توسعه خود به تشکیلات دیوانی و دیوان‌سالاران ایرانی نیاز دارند. از همین رو بسیاری از دیوان‌سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان‌سالاران حکومت آل‌بویه را به خدمت گرفتند.

ب) در عصر غزنوی شعر فارسی به اوج خود رسید دو گزاره دیگر درباره سلجوقیان است.

(تاریخ یازدهم - درس ۱۰، ص ۱۰۵ و ۱۱۰)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

توضیح عبارت نادرست:

عباسیان کوشیدند با استفاده از توان سیاسی و نظامی حکومت سلجوقیان و دیگر متحدان خود، با خلافت فاطمی مقابله کنند.

(تاریخ یازدهم - ص ۷۵ و ۷۶)

۶۲. گزینه ۳ درست است.

در زمان معاویه ۵۰ هزار مرد جنگی عرب که شمار آنان، به همراه اعضای خانواده، به چندصد هزار نفر می‌رسید، به داخل ایران کوچ کردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در اواخر دوران خلافت ابوبکر، به منطقه سواد حمله کردند و تعدادی از آبادی‌ها و شهرهای آن منطقه را به جنگ و یا صلح گشودند.

۲) در زمان عمر بن خطاب، پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند، اما شکست خوردند.

۴) در زمان خلافت بنی‌امیه، موالی حضوری چشمگیر در قیام‌ها و شورش‌های ضداموی مانند قیام مختار، قیام زید و شورش عبدالرحمان بن اشعث داشتند. (تاریخ یازدهم - درس ۶ و ۸، ص ۵۸ و ۸۱ و ۸۲ و ۸۴)

۶۳. گزینه ۲ درست است.

خلیفه دوم (عمر بن خطاب) درآمدهای حاصل از سرزمین‌های ثروتمند فتح‌شده را به‌عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد. نحوه توزیع عطایا توسط خلیفه دوم، اگرچه بر پایه مساوات اسلامی نبود، اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.

بررسی سایر عبارت‌ها:

مورد الف مربوط به عثمان و مورد پ مربوط به حضرت علی (ع) است. (تاریخ یازدهم - درس ۵، ص ۴۷)

۶۴. گزینه ۴ درست است.

یثربیان برخلاف مکیان، روابط تجاری و سیاسی گسترده‌ای با قبایل و ساکنان دیگر شهرها و مناطق عربستان و کشورهای همسایه نداشتند. (تاریخ یازدهم - درس ۳ و ۴، ص ۲۱ و ۲۲ و ۳۰ و ۳۱)

۶۵. گزینه ۱ درست است.

در تاریخ‌نگاری تحلیلی، مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد، و نقد آن‌ها، علل، آثار و

پیامدهای واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند. برای نمونه تاریخ بیهقی و مروج الذهب مسعودی (وجه اشتراک الف و ب) تاریخ طبری براساس روش‌های سال‌شماری و مروج الذهب براساس روش موضوع‌محوری نوشته شده‌اند. (وجه تفاوت ب و پ) توجه داشته باشید که عبارت اول گزینه ۲ و ۳ مربوط به تاریخ‌نگاری روایی (تاریخ طبری) و عبارت اول گزینه ۴ مربوط به تاریخ‌نگاری ترکیبی است. (فتوح البلدان و اخبار الطوال) (تاریخ یازدهم - درس ۱ و ۲، ص ۴ و ۶ و ۱۷ و ۱۸)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۲ درست است.

هوا مخلوطی از گازهای مختلف است که تا حدود ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره زمین را فرا گرفته است. (رد گزینه ۳) هواکره از لایه‌های مختلف تشکیل شده است و بیشترین تغییرات آب‌وهوایی در لایه زیرین آن، یعنی وِردسپهر (تروپوسفر)، به‌وجود می‌آید. وجود هواکره یکی از ویژگی‌های مهم سیاره زمین است و این سیاره را از سایر سیارات جدا می‌کند؛ (رد گزینه ۴) زیرا به واسطه هواکره، زیست کره قادر به حیات است. علاوه بر این، هواکره بر روی آب کره و سنگ کره نیز تأثیر می‌گذارد. (رد گزینه ۱) (جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۲۲)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

زاویه تابش خورشید و میزان پراکندگی آن بر روی زمین یکنواخت نیست. مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود؛ بنابراین، مقدار انرژی خورشیدی که هر سانتی‌مترمربع از زمین در مناطق استوایی دریافت می‌کند، بسیار بیشتر از مقداری است که مناطق قطبی جذب می‌کنند.

مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می‌شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد. نور خورشید مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین و عامل اصلی به‌وجود آمدن ویژگی‌های آب‌وهوایی در نواحی مختلف زمین است. تابش خورشید روی عناصر آب‌وهوایی چون دما، فشار و رطوبت و بارش تأثیر می‌گذارد. علاوه بر عرض جغرافیایی، عواملی مانند ارتفاع از سطح زمین (به‌طور متوسط به‌ازای هر ۱۰۰۰ متر ۶ درجه سانتی‌گراد کاهش دما در لایه وِردسپهر) بر دمای یک مکان تأثیر می‌گذارند. (جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۲۲ و ۲۳)

۶۸. گزینه ۳ درست است.

در ناحیه استوا به دلیل زاویه مستقیم تابش و گرمای همیشگی، یک کانون کم‌فشار ایجاد می‌شود. (رد گزینه ۱) قطب‌ها، به عکس، به دلیل سردی فوق‌العاده هوا مراکز پرفشار هستند. (رد گزینه ۲) اما در بین این دو ناحیه، دو مرکز کم‌فشار و پرفشار دیگر مشاهده می‌کنیم که بر اثر صعود و نزول هوا ایجاد شده‌اند. (رد گزینه ۴) در منطقه جنب حاره هوا سرد و سنگین می‌شود و فرو می‌نشیند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به‌وجود می‌آورد. (جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۲۶)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

در منطقه جنب حاره‌ای، توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی فرو می‌نشینند و منطقه پرفشار را به‌وجود می‌آورند. در نتیجه، کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار در سه قاره گسترده شده است. بدین ترتیب بیابان‌های گرم شکل می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۳ و ۴) در برخی سواحل قاره‌ها مانند سواحل آمریکای جنوبی و سواحل جنوب غربی آفریقا بیابان‌هایی پدید آمده‌اند (بیابان آتاکاما در آمریکای جنوبی و نامیب در آفریقا) در این مناطق نیز علت اصلی به‌وجود آمدن بیابان، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هواست. هرچند جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت‌اند، صعود نکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند و موجب بیابانی‌شدن این نواحی می‌شوند.

۲) برخی نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و قرار گرفتن در پشت کوه‌ها که از رسیدن توده هوای مرطوب به آن‌ها جلوگیری می‌کند، با خشکی هوا مواجه می‌شوند؛ مانند بیابان گبی یا تکله‌ماکان. (بیابان‌های سرد) (جغرافیا ۲ - درس ۳، ص ۳۳ و ۳۴)

۷۰. گزینه ۲ درست است.

- هوازدگی فیزیکی: سنگ‌ها در نتیجه اختلاف دما یا یخ‌زدن آب در شکاف سنگ می‌شکنند.
 - هوازدگی شیمیایی: در هوازدگی شیمیایی، ساختمان کانی‌ها و ترکیب شیمیایی سنگ‌ها نیز تغییر می‌کند. اکسیژن و رطوبت از عوامل مهم هوازدگی شیمیایی هستند. برای مثال، اکسیژن هوا موجب اکسیدشدن برخی کانی‌ها نظیر آهن می‌شود یا گازهایی مانند دی‌اکسید نیتروژن و دی‌اکسید گوگرد هوا می‌توانند به اسید تبدیل شوند و باران اسیدی تولید کنند که موجب تغییرات شیمیایی در سنگ‌ها می‌شود. (عبارت‌های ب، ت)
 - هوازدگی زیستی: فعالیت‌های موجودات زنده، یعنی گیاهان و جانوران می‌تواند موجب تغییرات فیزیکی و شیمیایی در سنگ‌ها شود؛ برای مثال، رشد ریشه درختان یا ایجاد حفره‌های زیرزمینی توسط جانداران حفار، مانند موش‌ها و مورانه‌ها، باعث خردشدن سنگ‌ها (تغییر فیزیکی) می‌شود. همچنین، گیاهان در حال پوسیدگی اسیدهایی تولید می‌کنند که موجب تغییرات شیمیایی در سنگ‌های مجاورشان می‌شود. باکتری‌های تجزیه‌کننده یا تنفس گیاهان نیز در سنگ‌ها تغییرات شیمیایی ایجاد می‌کنند. (تغییر شیمیایی) (عبارت الف، پ) (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۱)

۷۱. گزینه ۴ درست است.

گزینه درست: در برخی نواحی کوهستانی‌ای که سنگ‌ها قابلیت حل شدن در آب را داشته باشند، مانند سنگ‌های آهکی یا گچی و نظایر آن، آب‌های جاری با نفوذ به زیرزمین از طریق درزها و شکاف‌ها و حل‌کردن سنگ‌ها در خود، پدیده‌های فرسایشی چون غارهای طبیعی و چشمه‌های آهکی پدید می‌آورند که در اصطلاح به آن‌ها اشکال «کارستی» (Karstic) گفته می‌شود. (ص ۴۵)
 بررسی گزینه‌های نادرست:

کلوت یکی از انواع اشکال کاوشی است. (رد گزینه ۱) (ص ۴۷)
 فعالیت‌های مربوط به تکنیک ورقه‌ای از طریق ایجاد چین‌خوردگی‌ها، گسل‌ها یا بالا آمدن مواد مذاب و شکل‌گیری آتشفشان، کوه‌ها را به‌وجود می‌آورند. سپس، هوازدگی و فرسایش به کوه‌ها شکل می‌دهند. (رد گزینه ۲) (ص ۴۳)
 دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید آمده‌اند. (رد گزینه ۳) (ص ۴۵)
 (جغرافیا ۲ - درس ۴، ص ۴۳ و ۴۵ و ۴۷)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

بیابان‌ها حدود ۳۳ درصد سطح زمین را پوشانده‌اند. (ص ۵۸) نواحی ساحلی کمتر از ۱۵ درصد سطح زمین را شامل می‌شوند؛ در حالی که ۴۰ درصد جمعیت جهان را در خود جا داده‌اند. (ص ۵۹) تخمین زده می‌شود که حدود ۱۰ درصد مردم جهان در نواحی کوهستانی زندگی می‌کنند. (ص ۶۲) (جغرافیا ۲ - درس ۵، ص ۵۸ و ۵۹ و ۶۲)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:
 در نواحی ساحلی تنوع زیستی در اثر تمرکز زیاد جمعیت در سواحل و فعالیت‌های انسانی در معرض خطر قرار گرفته است. (عبارت الف) (ص ۶۱)
 یکی از محدودیت‌های نواحی کوهستانی، منطبق بودن اغلب نواحی کوهستانی جوان بر گسل‌های فعال و وجود خطر زمین‌لرزه، آتشفشان‌های فعال و لغزش دامنه‌ها است. (عبارت ب) (ص ۶۲)
 - پیش‌بینی می‌شود که تمرکز جمعیت در آینده در سواحل بیشتر شود. (عبارت پ) (ص ۶۰)
 - شرایط نامناسب برای سکونت و فعالیت انسان مانند سرما یا گرمای شدید هوا، خشکی هوا، کمبود آب و دشواری آمد و شد و راه‌سازی به‌دلیل پوشش وسیع ماسه‌ای، از محدودیت‌های نواحی بیابانی است. (عبارت ت) (ص ۵۹)
 (جغرافیا ۲ - درس ۵، ص ۵۹ تا ۶۲)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

گزینه درست به ترتیب:
 الف) زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود و زبان قوم حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا است. (ص ۷۰)
 ب) خانواده زبانی چینی - تبتی دومین خانواده بزرگ از نظر تعداد سخنگوست. (ص ۷۰)

پ) یک «ناحیه فرهنگی» بخشی از سطح زمین است که در آن فرهنگ ویژه‌ای (نوع خاص زبان، دین، هنر و معماری، عقاید، نوع بهره‌برداری از محیط طبیعی، سبک زندگی روزانه، غذا، لباس و ...) غالب است و به سبب همان فرهنگ ویژه از سایر نواحی جدا می‌شود. (ص ۶۹) (جغرافیا ۲ - درس ۶، ص ۶۹ و ۷۰)

۷۵. گزینه ۱ درست است.

وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت؛ در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد.

در قرن بیستم و بیست‌ویکم، با پیشرفت‌های صنعتی و گسترش ارتباطات، برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در سراسر جهان به کار گرفته شد. (رد گزینه ۲)

امروزه از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت‌وآمد هواپیماها و کشتی‌ها، و نیز در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود. (رد گزینه ۳ و ۴) (جغرافیا ۲ - درس ۶، ص ۷۱)

فلسفه (۱)

۷۶. گزینه ۱ درست است.

مراحل تفکر: اول: مواجهه با مسئله (سرفه) دوم: طرح پرسش (نکنه سرماخورده‌ام) سوم: مراجعه به اطلاعات پیشین (علائم سرماخوردگی) چهارم: رسیدن به پاسخ (علائم ندارم پس سرما نخورده‌ام). (درس ۱، ص ۴ و ۵)

۷۷. گزینه ۴ درست است.

در حل مسائل فلسفی باید به توانایی عقل و استدلال‌های عقلی تکیه کرد و با تفکر و تعقل و تجزیه و تحلیل دانسته‌ها به حل مسئله و کشف مجهول نزدیک شد. مسائل فلسفی، فقط از جهت روش، مانند مسائل ریاضی هستند. (رد گزینه ۱) و نمی‌توان از حواس یا آزمایش در آن بهره برد (رد گزینه ۳) در حل مسائل فلسفی از داده‌های تجربی استفاده نمی‌شود. (رد گزینه ۲) (درس ۱، ص ۹ و ۱۰).

۷۸. گزینه ۳ درست است.

شاخه‌های دانش فلسفه، آن دسته از دانش‌های فلسفی هستند که قوانین بنیادی وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌سازند و قوانین بنیادی آن محدوده از وجود را بیان می‌کنند. (درس ۲، ص ۱۳ تا ۱۶)

۷۹. گزینه ۲ درست است.

در دیدگاه بینابینی که هم به اصالت فرد و هم به اصالت جامعه باور دارد، گرچه افراد تحت تأثیر عوامل اجتماعی‌اند ولی هیچ‌گاه قدرت اختیاری و تصمیم‌گیری فردی را از دست نمی‌دهند و به سبب زندگی طولانی در کنارهم، یک روح جمعی در جامعه شکل می‌گیرد. برای درک بهتر هر مکتب تربیتی، سیاسی، اجتماعی و ... ابتدا باید فلسفه پشتوانه آن مکتب را به درستی درک کرد. (درس ۲، ص ۱۶ و ۱۷)

۸۰. گزینه ۳ درست است.

فلسفه هرکس، نقش اساسی در معنا بخشی به زندگی او دارد. توانایی تشخیص مغالطه‌ها و خارج کردن آن‌ها از باورها جزء فایده‌های آموزش منطق است. فیلسوف، تابع برهان و استدلال است، نه افراد و اشخاص یا تخیلات، تعصب و تبلیغات. (درس ۳، ص ۲۲ و ۲۴)

۸۱. گزینه ۱ درست است.

بیشتر مردم درباره باورها و عقاید خویش، دلیلی ندارند براساس انتقال نسلی و عادت. ما با همین باورها زندگی می‌کنیم و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیریم و عمل می‌نماییم. شاید دلایل برخی از این باورها را بدانیم و برای برخی هم دلیلی نداشته باشیم و صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم. «مردم» در این باره سه دسته‌اند ولی اندیشمندان، دو دسته. (درس ۳، ص ۲۲ تا ۲۴)

۸۲. گزینه ۱ درست است.

«تالس» ماده اولیه جهان را آب می‌دانست، نه عنصر. «تئوری» به معنایی رایج امروزه توسط فیثاغورس به کار رفت. از نظر پارمنیدس، فقط به کمک عقل می‌توان به لایه‌های باطنی جهان هستی راه یافت. (درس ۴، ص ۳۱ تا ۳۳)

۸۳. گزینه ۴ درست است.

سقراط اثر مکتوبی نداشت و زندگی او آینه تمام نمای اندیشه اوست. از تالس، اثر مکتوب داشت ولی برجای نماند. هم سقراط هم تالس بوسیله فیلسوفان پس از خود معرفی شدند. (درس ۴، ص ۳۱ و درس ۵، ص ۳۷)

۸۴. گزینه ۲ درست است.

سقراط با متانت گفت: اما این افترا، که من منکر خدا باشم، وارد نیست. از تو می‌پرسم: آیا ممکن است که کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟ انسان با **برهان نظم و صفات** به اثبات خدا می‌پردازد. (درس ۵، ص ۴۱)

۸۵. گزینه ۴ درست است.

سه مورد یاد شده از اتهام‌ها و جرم اصلی سقراط در دادگاه از سوی ملتوس مطرح شد ولی گزینه (۴) شامل افتراهایی است که از دیرباز به سقراط نسبت می‌دادند. (درس ۵، ص ۳۹ و ۴۰)

۸۶. گزینه ۴ درست است.

معنا و مفهوم معرفت و شناخت، بدیهی و روشن است و نیازی به تعریف ندارد. اگر ابهامی هم از جهت کلمه و لغت باشد، حداکثر با بیان معادلی، ابهام رفع می‌شود. (رد گزینه ۱) (درس ۶، ص ۴۶)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

نتیجه این تلاش مستمر، دستیابی انسان به دانش‌های مختلف در رشته‌ها و شاخه‌های گوناگون علم است. همین پیشرفت، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است. شناخت انسان به تدریج و گام‌به‌گام افزایش می‌یابد. (با آموزش و یادگیری) (درس ۶، ص ۴۸)

۸۸. گزینه ۳ درست است.

پی‌بردن به اسرار و رموز طبیعت و شناسایی قوانین طبیعی با همکاری عقل و حس صورت می‌گیرد. (رد گزینه ۱) یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حس در شناخت تفاوت‌ها و تمایزهاست که به آن تشخیص می‌گویند. البته خطاپذیری حواس دلیلی بر اعتبار حواس نیز هست. (درس ۷، ص ۵۱)

۸۹. گزینه ۴ درست است.

ارسطو از اولین دانشمندانی است که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد و در جهان اسلام هم، بوعلی‌سینا چنین ویژگی داشت و به حیطه علوم تجربی پرداخته است. (درس ۷، ص ۵۲ و ۵۳)

۹۰. گزینه ۱ درست است.

معرفت شهودی یک معرفت بی‌واسطه است. (رد گزینه ۲) بدون استفاده از تجربه و آزمایش و بدون استدلال عقلی در قلب تجلی می‌کند. (رد گزینه ۳) به کمک تهذیب نفس و کمال‌طلبی همراه با عبادات خالصانه، به تدریج و گام‌به‌گام حاصل می‌شود. (رد گزینه ۴) (درس ۷، ص ۵۴)

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۲ درست است.

وقتی موقعیت فعلی یا مبدأ مشخص باشد، می‌توانیم، موانع احتمالی را به خوبی بشناسیم و راه‌حل‌های بهتری ارائه دهیم. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) آگاهی کامل داشتن نسبت به حل مسئله اشاره به درگیر موضوع بودن دارد که این امر به ویژگی «مسئله‌فرآیند و جریان تحت کنترل» است، مربوط می‌شود.

(۳) اگر مسئله به خوبی تعریف نشود، درک از مسئله ناقص خواهد بود که مربوط به ویژگی هدفمند بودن مسئله است.

(۴) توانمندی ما در حل مسئله محدود است و عدم شناسایی دقیق توانمندی‌ها باعث استفاده از راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌شود که مربوط به ویژگی «در مسئله توانمندی‌های ما محدود است» می‌باشد.

(درس ۵ - ص ۱۱۶)

۹۲. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول و چهارم مربوط به علوم است که علت مشخص دارند و شناسایی موقعیت اولیه در آن‌ها آسان‌تر است؛ بنابراین از نوع خوب تعریف‌شده محسوب می‌شوند.
عبارت دوم و سوم مربوط به علوم انسانی هستند که علل پیچیده‌ای دارند؛ بنابراین از نوع خوب تعریف‌نشده محسوب می‌شوند.
(درس ۵ - ص ۱۱۸ و ۱۱۹)

۹۳. گزینه ۱ درست است.

مقایسه نمرات قبل و بعد از روش مطالعاتی ← ارزیابی راه حل ← مرحله سوم حل مسئله
به‌کارگیری روش خردکردن برای حل مسئله ← به‌کارگیری راه حل مناسب ← مرحله دوم حل مسئله
تلاش جهت تسلط بر پیش نیازها وقتی بدانیم روش موردنظرمان کارایی ندارد ← انتخاب راه‌حل‌های جایگزین ← مرحله پنجم حل مسئله (درس ۵ - ص ۱۱۹ و ۱۲۰)

۹۴. گزینه ۴ درست است.

عبارت اول تعریف انتقال است. (نادرست)
عبارت دوم درست است؛ زیرا نوع نگاه دانشمندان به مسائل با افراد عادی بسیار متفاوت بوده و به همین علت آن‌ها قادر به اکتشافات و اختراعات زیادی در رابطه با مسائل پیش‌آمده بوده‌اند. (درست)
عبارت سوم به اثر نهفتگی اشاره دارد. (نادرست) (درس ۵ - ص ۱۲۱ تا ۱۳۱)

۹۵. گزینه ۳ درست است.

روش تحلیلی حل مسئله که براساس نیازسنجی واقعی است، مورد قبول همگان است.
گزینه (۱) اشاره به روش بارش مغزی دارد که یکی از روش‌های اکتشافی است و مورد قبول همگان نیست.
گزینه‌های ۲ و ۴ نیز اکتشافی و براساس تفکر شخصی هستند، پس مورد قبول همگان نیستند. (درس ۵ - ص ۱۲۴، ۱۲۸)

۹۶. گزینه ۲ درست است.

روش مورد استفاده فرد در این سؤال، شروع از آخر یا مهندسی معکوس است که جزو روش‌های اکتشافی حل مسئله محسوب می‌شود و نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد. سایر گزینه‌ها به ویژگی روش تحلیلی حل مسئله اشاره دارند.
(درس ۵ - ص ۱۲۵، ۱۲۹)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

مرور کارآمد فراتر از تکرار صرف است و به این معناست که در مطالعه هربار از خود بپرسیم که به چه مفهوم جدیدی رسیدیم. همچنین مرور کمتر از ۶ یا ۷ ساعت نشان‌دهنده کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن است؛ بنابراین این دو روش به کنترل اثر گذشت زمان می‌انجامد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) کنترل اثر تداخل - کنترل اثر تداخل

(۳) کنترل اثر تداخل - کنترل اثر گذشت زمان

(۴) کنترل اثر گذشت زمان - کنترل اثر تداخل (درس ۴ - ص ۱۰۶)

۹۸. گزینه ۴ درست است.

- تکرار یا بازگویی موجب انتقال اطلاعات از حافظه کوتاه‌مدت به بلندمدت می‌شود. (نادرست)
- حافظه کاری تابع میزان استفاده ما نیز است نه حافظه کوتاه‌مدت. (نادرست)
- حجم ردهای حسی زیاد، اما مدت ذخیره‌سازی آن‌ها کوتاه است. (نادرست)
- عبارت آخر درست است. (درس ۴ - ص ۹۵ و ۹۷)

۹۹. گزینه ۲ درست است.

احتمال خطا هنگام یادآوری واژگان، زمانی کمتر است که جفت واژگان علاوه بر نشانه بیرونی که (همان در کنار یکدیگر قرار گرفتن واژگان است) دارای نشانه معنایی یا درونی نیز باشند. در اینجا با شامپو حمام می‌کنیم پس نشانه معنایی دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فاقد نشانه معنایی است.

(۳) دارای نشانه معنایی است (اما علت اشتباه بیان شده است.)

(۴) علت درست بیان شده اما دارا بودن نشانه بیرونی به تنهایی باعث کاهش احتمال خطای یادآوری نمی‌شود.

(درس ۴ - ص ۱۰۴ و ۱۰۵)

۱۰۰. گزینه ۴ درست است.

در فن خواندن، مطالب را باید به دقت خواند تا بتوانیم به پرسش‌ها، پاسخ دهیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مربوط به فن به خود پس دادن است.

(۲) مربوط به فن پیش‌خوانی است.

(۳) مربوط به فن آزمون است. (درس ۴ - ص ۱۰۷)

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

- سبک پردازش افراد و انتظارات آن‌ها باعث می‌شود تا محرک خاصی انتخاب شود. (در اینجا انتخاب شلوار مشکی خطدار)

- نور پروژکتور موجب تحریک حس بینایی می‌شود.

- در عبارت سوم فرد احتمالاً خیاط بوده است که به واسطه شغلش به دوخت لباس افراد توجه می‌کنند، پس به اطلاعات موجود در حافظه اشاره دارد. (درس ۳ - ص ۷۴)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

در گزینه ۲ تن صدای یکنواخت معلم باعث ایجاد خوگیری می‌شود و مانع تمرکز است. سایر گزینه‌ها به عوامل ایجاد تمرکز و مانع خوگیری اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تغییرات درونی محرک

(۳) خارج شدن از یکنواختی و ثبات نسبی

(۴) درگیری و انگیزتگی ذهنی (هدف‌گذاری) (درس ۳ - ص ۷۶ و ۷۷)

۱۰۳. گزینه ۳ درست است.

- توهم یعنی ادراک پدیده‌های بدون احساس (نادرست)

- عبارت دوم درست است. (درست)

- عبارت سوم به قانون تکمیل اشاره دارد. (نادرست) (درس ۳ - ص ۸۱، ۸۲، ۸۵)

۱۰۴. گزینه ۴ درست است.

احساس پشیمانی ← هیجانی

تصمیم‌گیری ← شناختی

قضاوت ← شناختی

عبارت آخر مربوط به رشد درک اخلاقی است (هویت اخلاقی) (درس ۲ - ص ۴۸، ۵۷، ۶۱)

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

شناخت پایه: توجه، ادراک و حافظه

شناخت عالی: تفکر - استدلال - قضاوت - حل مسئله - تصمیم‌گیری

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) پایه - پایه - عالی

(۳) عالی - پایه - پایه

(۴) پایه - عالی - پایه (درس ۱ - ص ۲۲)